

O GALEUZCA

No ano 1923, o día 11 de Setembro, asinábase en Barcelona a «Triple Alianza», avinza dos nazonalistas vascos, galegos e cataláns pala que percuraban, perante un bloco unitário, o conqwerimento da libertade e soberanía das suas respeitivas Pátrias. O estalo do foguete militar na persoa do ditador Primo de Rivera, imposibilitou a prase do pacto.

Na II República novamente as tres nacións, baixo a representazón de case tódalas suas forzas nazonalistas selaban o Pacto de Compostela ou Galeuzca o 25 de Xullo de 1933, agasallados pola pétrea humidade da cibdade do Apóstolo.

As relazóns cordiais e fraternais percorreren decote os contactos entre os nazonalistas das tres Pátrias asoballadas perante o resto da República e os tristes anos da Guerra Civil e o exilio.

Bós Aires, a capital da Arxentina, Caracas e México serían espellos mudos diste camiñar e acontecer solidários perante a longa noite de pedra do Franquismo.

O 22 de Nadal de 1944 asinariábase en México un novo pacto Galeuzca, cuxa cópia áchase entre os meus papeis documentais gardada como ouro en pano.

Gostosamente a insiro neste sinxelo i emocioado artigo para aguilloar a solidaridade entre os galegos e os euskaldúns, tanto os radicados en Lezo coma os espalladas por la ridente i acolledora xeografía euskadiana. Temos moitos vencellos comúns e, sobre todo, un norde que nos xungue; a defensa dos nosos dereitos irrenunciabels. Cecaís nun porvir non lonxano as bágoas que oxe esbaran no cristal do vento cántabro sexan a ricaz semente do sol da libertade.

En México, na invernia de 1944, os nosos persoeiros exiliados percuraban conxuntamente a morna quentura vranceira da soberanía nazonal ó traveso diste pacto, cuxo teor insiro.

«Os persoeiros das orgaizaci3ns Euzko Alderdi Jeltzalia, Euzko Langile Alkartasuna, Partido Galeguista (Delegaci3n en M3xico), Ezquerria Republicana de Catalunya (Secretariat de M3xic), Estat Catal3, Acci3 Catalana, Partit Socialista Catal3, Comunitat Catalana e Uni3 de Catal3ns Independentistes, decraran que te3nen chegado ao establecemento dun pacto que ten os seus antecedentes en acordos de alianza celebrados noutrora e na solidaridade sinada co sangue dos seus m3rtires, axeitado 3s seguintes bases:

1.ª At3panse rexamente decididos a intensificaren pola aici3n conxunta de Galiza, Catalu3a i Euzkadi, os esforzos que ve3nen realizando contra do r3xime tir3nico e totalitario do xeneral Franco, ata conquerilo derrubamento do devandito r3xime.

2.ª Opor3nse a todo intento de restauraci3n mon3rquica - antipopular e antidemocr3tica-eis3 coma a todo r3xime que non sexa aceptado polas vontades libres e soberanas dos seus respetivos povos.

3.ª Procraman, unha vez m3is, que Euzkadi, Catalu3a e Galiza constituen, polos seus t3duos hist3ricos e ling3sticos, polas s3as caraiter3sticas culturaes e polas s3as tradi3i3ns pol3ticas, tres naci3ns craramente defini3das, con vontade nacional decote eispresada, e demandan pra elas os dereitos fundamentaes que a toda naci3n lle corresponden no concerto dos povos civilizados, como son: a s3a liberdade, a s3a so-

beran3a e o seu dereito de autode-terminaci3n, postulados polos que loitan as Naci3ns Unidas contra o feixismo internacional.

4.ª Compromet3nse a defenderen pra os seus respetivos povos un r3xime republic3n e democr3tico, afincado no respecto a liberdade e di3nidade da persoa hum3n e inspirado en degoiros de xusticia social.

5.ª O avencellamento dos povos somentes pode ser eficaz, fecundo e duradeiro mediante o respecto as s3as persoalidades e s3bor da base do pacto libre e v3ntario.

6.ª Pra manteren os presentes acordos, c3rdinaren e dirixiren a laboura conxunta que as circunstancias eisixen e realizaren unha aici3n defensora dos dereitos de Catalu3a, Galiza i Euzkadi, en todas las esferas e ordes, constituen un orgaismo que denomin3rasede GALEUZCA, integrado polos persoeiros das orgaizaci3ns galegas, vascas e catal3ns.

O presente pacto redaitase por triplicado na tres l3nguas: galega, vasca e catal3 e asinase na cibdade de M3xico o 22 de Decembro de 1944.»

O paciente leito poder3 disfruitar de gorenteiros resultas, si ten a ben agarimar ca ledicia dos seus ollos istas mal enxergadas li3as. O que os nosos devanceiros acordaron en M3xico, por qu3 non o podemos anovar n3s, agora, niste intre tan perigoso para a soberan3a das nosas P3trias?

XOSE ESTEVEZ

(Historiador e membro de «Euskaria», Asociaci3n para a autodeterminaci3n de Euskalherria»)